

Zasady przeliczenia cen w handlu wewnętrznym (zakładach handlowych, usługowo-handlowych i gastronomicznych) określa zarządzenie Ministra Handlu Wewnętrznego z dnia 28 października 1950 r., wydane na podstawie art. 11 ustawy z dnia 28 października 1950 r. o zmianie systemu pieniężnego i zatwierdzone przez Radę Ministrów.

§ 2. Ilekroć w instrukcji niniejszej mowa jest o należnościach za usługi, rozumieć należy należności z tytułu cen, taryf i opłat, określonych w § 1.

§ 3. Przeliczenie należności za usługi winno być tak dokonane, aby z dniem 30 października 1950 r. godzina 0,00 mogły być stosowane ceny, taryfy i opłaty w nowym pieniądzu.

Jeżeli do dnia 30 października 1950 r. godzina 0,00 przeliczenie należności za usługi nie zostało w pełni dokonane, wówczas dalszych przeliczeń należy dokonywać w dniu 30 października 1950 r. przed załatwieniem klienta (podróżnego, interesanta). W tym przypadku winno być dokonane przeliczenie każdej pozycji oddzielnie. Przeliczenie łącznej ogólnej sumy wszystkich należności, przypadających od danego klienta (podróżnego, interesanta), jest niedopuszczalne. Zakazuje się odmowy świadczenia usług z powodu braku przeliczenia.

§ 4. Należności za usługi, wymienione w § 1, mogą być w okresie do dnia 5 listopada 1950 r. zaspakajane dotychczasowymi banknotami w przeliczeniu 100 (sto) złotych dotychczasowych równe 1 (jednemu) zł w nowym pieniądzu.

Należności, uiszczane w znaczkach (opłaty sądowe, skarbowe itp.), mogą być w okresie do dnia 5 listopada 1950 r. zaspakajane znaczkami dotychczasowymi, jednakże w wysokości potrójnej dotychczasowej wartości taryfowej.

§ 5. Dla ułatwienia przeliczeń należności za niektóre usługi w komunikacji kolejowej, poczcie, telefonii i telegrafii wydaje się odrębnie tabele należności za te usługi w nowym pieniądzu, wraz z przykładami ilustrującymi sposób dokonania przeliczeń.

Należności nieobjęte tymi tabelami, a których dotychczasowa wartość taryfowa (opłata, cena) nie przekraczała, licząc w dotychczasowym pieniądzu zł 500 (pięćset), przeliczać można, posługując się dla ułatwienia tabelą przeliczeń załączoną do zarządzenia Ministra Handlu Wewnętrznego z dnia 28 października 1950 r. o przeliczeniu cen w związku ze zmianą systemu pieniężnego.

Tabela przeliczeń oparta jest na następujących zasadach:

a) jeżeli cena dotychczasowa nie przekraczała złotych 33 (co równa się cenie w nowym pieniądzu do 99 groszy), żadne zaokrąglenia nie zostały zastosowane,

b) jeżeli cena w starym pieniądzu przekraczała złotych 33, lecz nie przekraczała złotych 333 (co równa się cenie w nowym pieniądzu od złotych 1 do złotych 9 groszy 99), zastosowano zaokrąglenia do najbliższych groszy 5-ciu w dół lub w górę.

W wyniku tego końcówki na 1 i 2 grosze zaokrąglono do najbliższego dziesiątka groszy w dół, końcówki na 3 i 4 grosze do najbliższych 5-ciu groszy w górę, końcówki na 6 i 7 groszy do najbliższych 5-ciu groszy w dół, zaś końcówki na 8 i 9 groszy do najbliższych 10-ciu groszy w górę,

c) jeżeli cena w starym pieniądzu przekraczała złotych 333, lecz nie przekraczała złotych 500 (co równa się cenie w nowym pieniądzu od złotych 10 do złotych 15) zastosowano zaokrąglenia do najbliższego dziesiątka groszy w dół lub w górę w ten sposób, że końcówki do 4 groszy odrzucono, a końcówki od 5 groszy zaokrąglono do najbliższego dziesiątka groszy w górę.

§ 6. Należności, które nie figurują w tabelach przeliczeń, stanowiących załącznik do zarządzenia Ministra Handlu Wewnętrznego z dnia 28 października 1950 r. o przeliczeniu cen w związku ze zmianą systemu pieniężnego, a których cena (wartość taryfowa, opłata) w dotychczasowym pieniądzu wynosi więcej niż zł 500, to należy więcej niż zł 15, licząc w nowym pieniądzu, przelicza się w braku przygotowanej tabeli w sposób następujący: nowa należność stanowi 3 proc. dawnej; najłatwiej zatem obliczyć ją w ten sposób, że starą należność mnoży się przez trzy i oddziela ostatnie dwa znaki arytmetyczne przecinkiem.

Przykład: należność w dotychczasowym pieniądzu wynosi zł 600. Mnożymy ją przez 3 i otrzymujemy w wyniku 1800, oddzielamy dwa ostatnie znaki. Należność w nowym pieniądzu wynosi zatem zł 18.

§ 7. Jeżeli przy stosowaniu metody, podanej w § 6, wypadają grosze, należy zastosować zaokrąglenia według zasad następujących:

a) jeżeli należność przeliczona na nowy pieniądz przekracza zł 15, lecz nie przekracza zł 100, zaokrąglenia stosuje się do najbliższych 10 gr w dół lub w górę w ten sposób, że końcówkę do 4 groszy odrzuca się, zaś końcówkę od 5 groszy wzwyż zaokrągla się do najbliższych 10 groszy w górę,

b) jeżeli należność przeliczona na nowy pieniądz przekracza zł 100, lecz nie przekracza zł 200, zaokrąglenia stosuje się do najbliższych 50 gr w dół lub w górę w ten sposób, że końcówkę do 24 gr odrzuca się, zaś końcówkę od 25 gr wzwyż zaokrągla się do najbliższych 50 gr w górę,

c) jeżeli należność przeliczona na nowy pieniądz przekracza zł 200, zaokrąglenia stosuje się do najbliższego złotego w dół lub w górę w ten sposób, iż końcówkę do 49 gr odrzuca się, zaś końcówkę od 50 gr wzwyż zaokrągla się do pełnego złotego w górę.

§ 8. Władze, organizacje i instytucje nadzorujące zakłady, urzędy, przedsiębiorstwa, które bezpośrednio wykonują świadczenia rzeczy, bądź usług objęte niniejszą instrukcją (sprzedaż biletów, znaczków, opłaty bagażowe i spedycyjne, opłaty telefoniczne, telegraficzne, opłaty za pobyt w hotelach, szpitalach itp.) obowiązane są niezwłocznie przystąpić do sprawdzenia prawidłowości zastosowanych w podległych im jednostkach przeliczeń oraz do opracowania i przekazania wszystkim zainteresowanym nowych taryf, cenników i tabel opłat.

§ 9. Wykonanie niniejszej instrukcji powierza się Przewodniczącemu Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i wszystkim ministrom.

§ 10. Instrukcja niniejsza wchodzi w życie z dniem 28 października 1950 r.

PREZES RADY MINISTRÓW

Józef Cyrankiewicz

1453.

INSTRUKCJA RADY MINISTRÓW

z dnia 28 października 1950 r.

w sprawie trybu sprzedaży towarów i świadczenia usług w związku ze zmianą systemu pieniężnego.

I. Tryb i zakres sprzedaży towarów i świadczenia usług w niedzielę, dnia 29.X. 1950 r., tj. w przeddzień wprowadzenia nowego pieniądza.

§ 1. 1. Detaliczna sieć handlowa sprzedaży towarów i świadczenia usług handlowych nie wyłączając sklepów spożywczych winna być w dniu 29.X. 1950 r. zamknięta.

2. Wyjątki od tej zasady zawarte są w §§ 3—5.

§ 2. Zakazuje się sprzedaży w dniu 29.X. 1950 r. napojów alkoholowych z wyjątkiem piwa.

§ 3. 1. W dniu 29.X. 1950 r. winny być otwarte zakłady gastronomiczne położone na terenie miast, normalnie jak w każdy dzień świąteczny. Zakłady te obowiązują w tym dniu zakaz sprzedaży napojów alkoholowych w jakiegokolwiek formie z wyjątkiem piwa.

2. Przepis ustępu poprzedzającego ma zastosowanie do wagonów restauracyjnych.

3. Zakłady gastronomiczne położone w gminach większych winny być w dniu 29.X. 1950 r. zamknięte.

§ 4. W dniu 29.X. 1950 r. winny być otwarte apteki, na które w tym dniu przypada dyżur.

§ 5. W dniu 29.X. 1950 r. winny być otwarte kioski uliczne i kioski w lokalach zamkniętych, jednakże tylko w zakresie sprzedaży gazet i czasopism.

§ 6. Nie będą w dniu 29.X. 1950 r. przyjmowane przez urzędy pocztowo-telegraficzne przesyłki pieniężne.

§ 7. Kto wykrocza przeciw postanowieniom §§ 1 — 5, ścigany będzie wedle obowiązujących przepisów z całą surowością prawa.

§ 8. 1. Kto w dniu 29.X. 1950 r. będąc obowiązany do sprzedaży towarów lub świadczenia usług odmawia ich lub żąda za nie wyższych cen od dotychczas obowiązujących, ścigany będzie wedle obowiązujących przepisów z całą surowością prawa.

2. Przepis ustępu poprzedzającego odnosi się w szczególności do opłat za wszelkie usługi komunikacyjne (nabywanie biletów kolejowych, lotniczych, autobusowych, tarmwajowych, trolejbusowych i wodnych środków komunikacji, opłata kursu taksówek i dorożek konnych, opłaty bagażowe i inne), za usługi pocztowe (zakup znaczków pocztowych, nadawanie listów, telegramów i paczek, opłacanie rozmów telefonicznych itp.), za bilety wstępu

na wszelkie widowiska i imprezy (teatr, kino, cyrk, imprezy sportowe itp.), oraz za należności hotelowe i pensjonatowe.

II. Tryb i zakres sprzedaży towarów i świadczenia usług w dniach 30.X. 1950 r. do 5.XI. 1950 r.

§ 9. 1. W okresie od dnia 30.X. 1950 r. do dnia 5.XI. 1950 r. włącznie konsumenci mogą nabywać również za banknoty opiewające na złote dotychczasowe następujące artykuły spożywcze i codziennego użytku: mięso, wędliny nietrwałe (kiełbasa zwyczajna, krakowska, serdelowa, parówki i inne wędliny nietrwałe) warzywa, jaja, tłuszcze, mleko, ziemniaki, chleb, sól, owoce, ryby, potrawy i napoje w zakładach gastronomicznych z wyjątkiem napojów alkoholowych (oprócz piwa), lekarstwa, książki, gazety i czasopisma, kwiaty, wianki i świeczki, a także — lecz tylko w kioskach — zapalki i papierosy.

2. Przy sprzedaży powyższych towarów obowiązują od dnia 30.X. 1950 r. ceny ustalone w nowym pieniądzu. Wobec tego przy nabyciu za banknoty dotychczasowe przyjmowane są one według stosunku 100 złotych dotychczasowych równe 1 złotemu w nowym pieniądzu.

§ 10. Przepis § 9 ust. 2 ma odpowiednie zastosowanie do należności za: gaz, elektryczność, wodę, przejazdy taksówkami i dorożkami, bilety widowskie, honoraria lekarskie, dentystyczne, położnicze, pielęgniarstwo oraz do opłat sanatoryjnych, szpitalnych, hotelowych i pensjonatowych.

§ 11. Należności za przejazdy w komunikacji miejskiej (tramwaje, autobusy, trolejbusy itp. środki lokomocji miejskiej), podmiejskiej, kolejowej, wodnej i lotniczej, jak również z tytułu opłat bagażowych mogą być opłacane od dnia 30.X. 50 r. godz. 0⁰⁰ do dnia 5.XI. 50 r. godz. 24⁰⁰ dotychczasowymi banknotami w stosunku przeliczeniowym podanym w § 9 ust. 2 tj. 100 złotych dotychczasowych równe 1 złotemu w nowym pieniądzu.

§ 12. 1. Listy i przesyłki pocztowe nadane po dniu 29.X. 1950 r. mogą być ofrankowywane również dotychczasowymi znaczkami pocztowymi, jednakże w tym wypadku nadawca obowiązany jest nakleić znaczki o wartości trzykrotnie wyższej od przewidzianej w taryfie dotychczasowej.

2. Inne opłaty pocztowe oraz opłaty telefoniczne i telegraficzne mogą być w okresie od dnia 30.X. 1950 r. do dnia 5.XI. 1950 r. uiszczane w dotychczasowym pieniądzu w stosunku przeliczeniowym podanym w § 9 ust. 2 tj. 100 złotych dotychczasowych równe 1 złotemu w nowym pieniądzu.

3. W związku z tym sprzedaż znaczków pocztowych, opiewających na złote dotychczasowe, odbywać się będzie po dniu 29.X. 1950 r. po cenie odpowiednio przeliczonej, a mianowicie w stosunku przeliczeniowym 100 złotych dotychczasowych równe 1 złotemu w nowym pieniądzu.

§ 13. 1. Hurtownie Centrali Spożywczej i powiatowych związków gminnych spółdzielni „Samopomoc Chłopska” mogą w okresie od dnia 30.X. 1950 r. do dnia 5.XI. 1950 r. udzielić w wypadku konieczności gospodarczej kredytu towarowego prywatnym piekarniom w wysokości jednokrotnego przydziału mąki. Taki sam kredyt może być udzielony rzeźnikom i masarzom ze strony zakładów mięsnych Centralnego Zarządu Przemysłu Mięsnego w odniesieniu do mięsa i wędlin nietrwałych.

2. Hurtownie, obsługujące sieć detaliczną, które obowiązane są w okresie od dnia 30.X. 1950 r. do dnia 5.XI. 1950 r. dokonywać sprzedaży artykułów określonych w § 9 za dotychczasowe banknoty, winny w tymże okresie przyjmować zapłatę za te towary w dotychczasowych banknotach bez naruszenia jednakże przepisów o obrocie bezgotówkowym.

§ 14. Kto utrudnia przeprowadzenie zmiany systemu pieniężnego przez zamykanie sklepu, ograniczenie sprzedaży, pobieranie wyższych cen od ustalonych obowiązującymi zarządzeniami, bądź przez inne czyny godzące w interes społeczny, ścigany będzie wedle obowiązujących przepisów z całą surowością prawa.

§ 15. 1. Zakłady handlowe (usług handlowych, żywienia zbiorowego) w sieci uspołecznionej winny być w dniu 29.X. 1950 r. zlustrowane przez upoważnionych do tego inspektorów. To samo odnosi się do prywatnych zakładów uprawnionych do sprzedaży spirytusu i wyrobów Polskiego Monopoli Spirytusowego. Zakłady, o których mowa wyżej, mogą być otwierane w dniu 30.X. 1950 r. jedynie w tym przypadku, jeżeli zostały one zlustrowane w dniu 29.X. 1950 r.

2. W wyjątkowych przypadkach lustracja zakładu może się odbyć w dniu 30.X. 1950 r. rano przed jego otwarciem.

§ 16. Prezydya wojewódzkich (m. Warszawy i Łodzi), miejskich, powiatowych oraz gminnych rad narodowych obowiązane są w okresie od dnia 29.X. 1950 r. do dnia 5.XI. 1950 r. rozłożyć szczegółowy nadzór nad prawidłowym i ścisłym wykonywaniem niniejszej instrukcji.

§ 17. Instrukcja niniejsza wchodzi w życie z dniem 29.X. 1950 r.

PREZES RADY MINISTRÓW

Józef Cyrankiewicz

1454.

INSTRUKCJA RADY MINISTRÓW

z dnia 31 października 1950 r.

w sprawie zmiany instrukcji Rady Ministrów z dnia 28 października 1950 r. w sprawie wypłat rent, emerytur, zaopatrzeń i stypendiów w związku ze zmianą systemu pieniężnego.

W instrukcji Rady Ministrów z dnia 28 października 1950 r. w sprawie wypłat rent, emerytur, zaopatrzeń i stypendiów w związku ze zmianą systemu pieniężnego (Monitor Polski Nr A-116, poz. 1447) § 6 otrzymuje następujące brzmienie:

„§ 6. 1. Ministerstwo Szkół Wyższych i Nauki oraz Ministerstwo Zdrowia wypłaci w czasie do dnia 6 listopada 1950 r. włącznie za pośrednictwem kwestur szkół wyższych stypendystom otrzymującym stypendia w ramach Państwowego Funduszu Stypendialnego jednorazowy dodatek w jednolitej wysokości zł 70 — bez względu na rodzaj i wysokość stypendium, otrzymywanego przez stypendystę.

2. Stypendyści szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych otrzymają jednorazowy dodatek w jednolitej wysokości zł 25 — bez względu na wysokość stypendium, otrzymywanego przez stypendystę. Dodatek ten winien być wypłacony do dnia 6 listopada 1950 r. włącznie.

3. Prawo do dodatku, o którym mowa w ustępach 1 i 2, mają ci stypendyści, którym w bieżącym roku szkolnym (1950/51) wypłacono stypendium przed dniem 30 października 1950 r.”

PREZES RADY MINISTRÓW

Józef Cyrankiewicz

1455.

UCHWAŁA PREZYDIUM RZĄDU

z dnia 2 listopada 1950 r.

w sprawie wypuszczenia w obieg monet (bilonu) wartości 5 gr.

Prezydium Rządu w uzupełnieniu rozdziału I pkt 5 uchwały Rady Ministrów z dnia 28 października 1950 r. w sprawie zmiany systemu pieniężnego (Monitor Polski Nr A-116, poz. 1446), zleca Ministrowi Finansów wydanie zarządzenia o wypuszczeniu w obieg monet (bilonu) opiewających na 5 groszy, z dniem 3 listopada 1950 r.

PREZES RADY MINISTRÓW

Józef Cyrankiewicz

1456.

ZARZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 2 listopada 1950 r.

w sprawie wypuszczenia monet metalowych (bilonu) w wartości 5 groszy.

Na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 28 października 1950 r. o zmianie systemu pieniężnego (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 459) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wypuszcza się w obieg monety metalowe (bilon) w wartości 5 (pięć) groszy w nowym pieniądzu.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 3 listopada 1950 r.

MINISTER FINANSÓW

K. Dąbrowski

DZIAŁ II

SPRAWY GOSPODARKI NARODOWEJ

1457.

UCHWAŁA RADY MINISTRÓW

z dnia 28 października 1950 r.

w sprawie cen spirytusu konsumcyjnego, wódek, likierów i innych wyrobów wódeczanych.

Dane za ostatnie trzy kwartały wykazują wzrost spożycia spirytusu konsumcyjnego i wódek. Wzrost ten idzie w parze z niepokojącymi objawami rozszerzania się plag nałogowego alkoholizmu. Szkody, które ponosi z tego